

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Єрмоленко О.А.,

канд. економ. наук, доцент

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

Загородний Д.В.,

магістр

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

В умовах зростання ринкової економіки та наявності високої конкуренції зростає роль та актуальність процесу планування на підприємстві. Мета планування полягає у можливості заздалегідь передбачати ситуації, які можуть несприятливо позначитися на діяльності підприємства, передбачити можливі ризики та провести заходи щодо зниження цих ризиків. Процес планування сприяє можливості узгодити поточну діяльність компанії, утворивши систему підтримки ефективного функціонування підприємства. Основним елементом системи планування виступає саме фінансове планування, яке є складовою всього процесу планування і управління.

В. П. Савчук, наголошує, що фінансове планування – «це управління процесом утворення, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів на підприємстві, яке реалізується в деталізованих фінансових планах» [1].

По суті процес фінансового планування можна поділити на кілька етапів. Першим етапом виступає аналіз фінансових показників за попередні періоди. Джерелами для даного аналізу виступають основні фінансові звіти підприємства, а саме про фінансовий стан, про фінансові результати, про рух грошових коштів тощо. Вищезазначені звіти відіграють велику роль в фінансовому плануванні, оскільки містять дані для аналізу та розрахунку фінансових показників підприємства і є основою для прогнозування.

Наступним етапом є складання основних прогнозних документів, які входять до структури бізнес-плану підприємства, а саме прогнозних звітів про фінансовий стан, про фінансові результати, про рух грошових коштів, тощо.

І наступним етапом є уточнення і конкретизації показників прогнозних документів за допомогою яких складаються поточні фінансові плани.

Завершальним етапом фінансового планування є практичне впровадження фінансових планів та контроль за процесом їх виконання.

Головним завданням фінансового планування є забезпечення стабільності в отриманні оптимальних прибутків та самофінансування виробничо-технологічної діяльності, контроль кредитних, бюджетно-кошторисних, інвестиційних показників і витрат, стандартизації обліку в системі виробничого (операційного) та фінансового управління для досягнення внутрішньої

збалансованості та динамічної рівноваги, спрямованої на забезпечення рентабельності виробничої діяльності [2].

Основним інструментом фінансового планування є фінансовий план компанії, який може мати різні форми подання та різне значення в залежності від характеру, об'єкта та періоду планування. Метою фінансового плану є забезпечення взаємодії доходів та витрат відповідно до взаємозв'язку показників розвитку та фінансових ресурсів.

Фінансове планування складається із трьох підсистем, а саме стратегічної, поточної та оперативної.

Кожній підсистемі відповідають певні форми фінансових планів та проміжки часу, на які поділяються ці плани. Усі рівні фінансового планування тісно взаємопов'язані та здійснюються у певній послідовності.

В більшості випадків збалансована система показників розглядається майже як єдиний інструмент, який здатний переорієнтувати підприємство на шляхи випереджаючого розвитку.

Важливу роль у фінансовому плануванні грає проміжок в часі, у якому відбувається оцінка фінансових показників підприємства. Відповідно до цього критерію класифікації, планування може бути: довгостроковим, середньостроковим або короткостроковим (річні плани, квартали, місяці та декади).

Довгострокове планування є плануванням у тривалому проміжку часу у термін від трьох до десяти і більше років. На такі терміни розробляються стратегічні плани розвитку підприємства. А довгострокове планування відповідає за залучення довгострокових джерел фінансування та відображається у вигляді інвестиційного проекту. Але при цьому довгострокове та стратегічне планування не ідентичні поняття. І в умовах ринкової економіки стратегічне планування може бути довгостроковим, середньостроковим або короткостроковим.

Стратегічне планування забезпечує підприємству стан платоспроможності та економічної стійкості. На етапі стратегічного планування виділяються головні показники розвитку компанії, основні цілі та способи, а також шляхи їх досягнення. Такі плани розробляються з перспективою на майбутнє, на кілька років і можуть конкретизуватися у процесі реалізації основних завдань.

В наших умовах стратегічне планування є проблемною областю, і це зумовлено економічною ситуацією в країні. Слід зазначити, що перспективне планування не розглядають через велику кількість невідкладних поточних завдань, які потрібно вирішити. Однак, акцентуючись на вирішенні поточних проблем, потрібно визначати шляхи розвитку компанії, головні цілі та пріоритети.

Після розробки напрямів розвитку компанії слід здійснити поточне фінансове планування, яке може проводитися на короткострокові та середньострокові періоди часу.

У процесі планування відбувається конкретизація та узагальнення кожного напрямку розподілу коштів із джерелами їх залучення та ефективністю їх

використання. Цей етап особливо важливий для компанії, тому що проводиться аналіз та коригування окремих моментів фінансової діяльності.

Завершальна частина системи фінансового планування це оперативне планування. Основним його завданням є розробка тактичних планів на короткостроковий період часу, спрямований на досягнення поставленої мети компанії. Розробка оперативних фінансових планів допомагає ефективно використовувати всі ресурси компанії, як власні, так і позикові, за умови здійснення виробництва у передбачені терміни. Оперативне планування розкриває оперативний грошовий обіг підприємства, надходження та витрачання коштів за чіткими календарними датами, що сприяє управлінню грошовими потоками з урахуванням сформованої кон'єктури ринку та обставин, що з'являються.

Зазвичай формується кілька варіантів фінансового плану, який залежить від змін тих чи інших параметрів. Крім цього, у процесі формування плану необхідно враховувати існування обмежень, що стають на шляху у підприємства, а саме: критерії ринку за обсягом, структурою та якістю продукції, екологічні вимоги, тощо.

Система фінансового планування використовується у всіх сферах діяльності компанії і є складним процесом, який вимагає серйозної та якісної підготовки.

Нині керівники більшості українських підприємств, особливо у малому бізнесі, не акцентують свою увагу на необхідності фінансового планування. Але, якщо компанія буде планомірно рухатися і виконувати поставлені завдання фінансового планування на кожному етапі та рівні (стратегічному, поточному та оперативному), то це виступає фундаментом для її процвітання. На даний момент фінансове планування є не просто можливим, а є обов'язковим елементом управління сучасного підприємства.

Список літератури

1 Савчук В. П. Финансовое планирование и разработка бюджета предприятия. 96 с. URL: <http://www.management.com.ua/finance/fin018.pdf>

2 Гузенко О.П. Фінансове планування на промислових підприємствах *Фінанси України*. 2003. № 11. С. 73-76.